

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо підвищення продуктивних показників
молоді осетрових риб за дії добавок природного
походження в умовах РАС

Київ — 2025

Рецензент:

Н. М. Матвієнко — зав. лабораторії іхтіопатології ІРГ НААН, д. б. н., проф.

Методичні рекомендації щодо підвищення продуктивних показників молоді осетрових риб за дії добавок природного походження в умовах РАС / авт.-упор. Бернакевич О. М., Солопова Х. Я., Кориляк М. З., Юрчак С. В., Добрянська О. П., Морміль Л. В., Бобеляк Л. Й., Борецька І. М., Качай Г. В., Забитівський Ю. М. Великий Любінь : Львівська дослідна станція Інституту рибного господарства НААН, 2025. 16 с.

У рекомендаціях описано методику збільшення продуктивності вирощування молоді руського осетра в рециркуляційній аквакультурній системі на перших етапах його постембріонального розвитку. Показано ефективність застосування рекомендованих добавок природного походження і представлено спосіб збагачення живих кормів для молоді осетрів.

Методичні рекомендації розраховані на наукових працівників та викладачів в галузі біології риб, особливо осетрових, на студентів навчальних закладів за спеціальностями «Рибництво» та «Іхтіологія», а також на суб'єктів рибогосподарської діяльності різних форм власності.

Рекомендації розглянуті координаційно-методичною радою Інституту рибного господарства НААН (протокол № 3 від 13 листопада 2025 року).

Затверджено вченою радою Інституту рибного господарства НААН (протокол № 13 від 14 листопада 2025 року).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ЗАСТОСУВАННЯ СУСПЕНЗІЇ ХЛОРЕЛИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ОПІРНОСТІ ТА ПРОДУКТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ У РУСЬКОГО ОСЕТРА В ЮВЕНАЛЬНИЙ ПЕРІОД.....	4
1.1. Загальна характеристика суспензії хлорели.....	4
1.2. Спосіб збагачення артемії суспензією хлорели	5
1.3. Ефективність вирощування молоді руського осетра за умов згодовування живих кормів, збагачених суспензією хлорели.....	5
1.4. Рекомендації виробництву щодо використання суспензії хлорели для збагачення живого корму, яким годують молодь руського осетра в умовах РАС	8
РОЗДІЛ 2. ЗАСТОСУВАННЯ ЕКСТРАКТУ ГРИБА ШИЇТАКЕ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ОПІРНОСТІ ОРГАНІЗМУ РУСЬКОГО ОСЕТРА В ЮВЕНАЛЬНИЙ ПЕРІОД.....	10
2.1. Обґрунтування застосування екстракту гриба шиїтаке в ранній годівлі личинок та мальків руського осетра	10
2.2. Рекомендації виробництву щодо використання екстракту гриба шиїтаке для збагачення науплій артемії	11
2.3. Ефективність застосування у годівлі мальків руського осетра живих кормів, збагачених екстрактом гриба шиїтаке	12
ВИСНОВКИ.....	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	15

ВСТУП

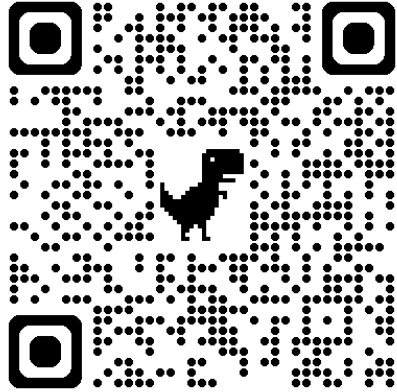
Рециркуляційна аквакультурна система (РАС) — це сучасна технологія для вирощування осетрів, яка має багато переваг, зокрема: повністю контрольоване людиною середовище (контроль температури, водневого показника рН, концентрації розчиненого у воді кисню); мінімізація контакту з інфекційними та інвазійними агентами; інтенсивне та цілорічне вирощування [1]. Незважаючи на низку переваг, наявні й певні недоліки. Так, окрім високих капітальних та операційних витрат, є вразливість до технічних збоїв та стрес у риб через акустичний шум, різкі зміни температури чи щільності посадки [14].

Руський осетер (*Acipenser gueldenstaedtii* Brandt & Ratzeburg, 1833) є цінним об'єктом аквакультури, вирощування якого має важливе промислове та природоохоронне значення. Його культивування в умовах РАС дозволяє забезпечити стабільне виробництво високоякісної рибної продукції, зменшуючи навантаження на природні популяції, які перебувають під загрозою зникнення. Крім того, розведення осетра сприяє підтриманню генетичного різноманіття виду, розвитку ефективних технологій відтворення та годівлі, а також підвищенню стійкості молоді до стресів, що є важливим аспектом сталого управління водними біоресурсами. В умовах інтенсивного рибництва актуальним є впровадження інноваційних біотехнологій, зокрема використання збагачених живих кормів добавками природного походження, які сприяють інтенсифікації росту, покращенню фізіолого-біохімічних показників та підвищенню виживаності молоді осетрів.

Екстракт гриба шийтаке містить комплекс біологічно активних речовин — полісахариди, ліпіди, білки, амінокислоти та антиоксиданти, що можуть стимулювати імунну систему, підвищувати антиоксидантний захист та сприяти нормалізації травлення молоді осетрових риб. Суспензія хлорели, завдяки високому вмісту білків, вітамінів, мікроелементів та хлорофілу, постає ефективним функціональним кормовим компонентом, що підтримує ріст, покращує морфофізіологічні показники та підвищує стійкість риб до стресових факторів.

Враховуючи обмеженість таких досліджень в осетрівництві, використання екстракту гриба шиїтаке та суспензії хлорели у технологічних схемах підрощування молоді в умовах РАС має суттєвий потенціал для підвищення біотехнічної ефективності виробництва.

Використання цих добавок природного походження у складі збагачених живих кормів дозволить оптимізувати метаболічні процеси, активувати неспецифічні механізми імунного захисту та покращити морфофункціональний стан травної системи у молоді осетрових. Це, у свою чергу, забезпечить зменшення рівня смертності, покращення ростових процесів та підвищення життєстійкості личинок та мальків осетрових на критичних етапах ювенального розвитку.

Репозиторій Інституту рибного
господарства НААН:
<https://repo.if.org.ua/index.php>

Методичні рекомендації щодо підвищення продуктивних показників молоді осетрових риб за дії добавок природного походження в умовах РАС

Відповідальний редактор: Симон М. Ю.
Верстка: Архангельський Є. Ю.
Літературний редактор: Швець Т. М.
Коректор: Люткевич І. С.

Інститут рибного господарства НААН,
вул. Обухівська, 135, м. Київ-164, 03164
Електронна адреса: info.iforgua@gmail.com;
тел.: +38 (044) 227-01-86.

Підписано до друку 18.12.2025 р., протокол вченої ради № 14.
Формат 60×84/16. Папір офс. Замовл. №16. Друк офсетний.
Наклад 100 прим. Друкарня ТОВ «ПРО ФОРМАТ», 02166, м. Київ,
вул. Кубанської України, 45 Б, оф.16, тел.: +38(044) 353-85-58